

Wyrok z dnia 18 kwietnia 2000 r.

I PKN 608/99

Przepisy ustawy z dnia 22 marca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 86, poz. 433 ze zm.) nie wyłączyły stosowania art. 23¹ KP.

Przewodniczący SSN Barbara Wagner, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Jadwiga Skibińska-Adamowicz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2000 r. sprawy z powództwa Mirosława P. przeciwko Wojskowej Agencji Mieszkaniowej Oddziałowi Terenowemu w L. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 22 kwietnia 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Lublinie wyrokiem z dnia 14 października 1998 r. [...] przywrócił powoda Mirosława P. do pracy w Wojskowej Agencji Mieszkaniowej Oddziale Terenowym w L. na poprzednich warunkach pracy i płacy oraz zasądził kwotę 7 139,92 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy. Sąd Rejonowy ustalił, że powód na mocy rozkazu [...] został zatrudniony w Garnizonowej Administracji Mieszkań w L. na czas nie określony od dnia 5 maja 1982 r. Początkowo pracował na stanowisku magazyniera, a od lipca 1992 r. awansował na stanowisko samodzielnego referenta d/s administracyjno-gospodarczych. W jednostce, w której powód pracował, działał jeden związek zawodowy. Powód pełnił w nim funkcję członka zarządu. Kadencja powoda kończyła się 29 lutego 1996 r. Do lutego 1996 r. w Hotelu Garnizonowym pracowało 30 osób, natomiast po 29 lutego 1996 r., pięciu z nich otrzymało wypowiedzenie, a dwie przeszły na emeryturę. W dniu 5 grudnia 1995 r. Dowódca K. Okręgu Wojskowego wydał zarządzenie [...], które zo-

bowiężowało kierowników Garnizonowej Administracji Mieszkań (GAM) do ich "rozformowania" do dnia 31 grudnia 1995 r. Z dniem 1 stycznia 1996 r. pracownicy GAM mieli być przejęci przez Wojskową Agencję Mieszkaniową (WAM) i w związku z tym 13 grudnia 1995 r. dyrektor WAM zwrócił się o przekazanie na zasadzie porozumienia stron i zakładów pracy z dniem 1 stycznia 1996 r. 83 pracowników przedstawionych w tym piśmie. Kierownik GAM przyjął taki sposób postępowania i zawnioskował, by w dniu 13 grudnia 1995 r. przedstawić tym pracownikom nowe warunki pracy. Na liście osób przejmowanych nie było powoda, który w dniu 29 grudnia 1995 r. otrzymał wypowiedzenie umowy o pracę ze skróconym okresem wypowiedzenia do 1 miesiąca, tzn. do dnia 29 lutego 1996 r. Pracodawca, jako przyczynę wypowiedzenia, wskazał art. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.). Sąd Rejonowy nadto ustalił, że w Hotelu Garnizonowym podległym pozwanemu zostało utworzone ponownie, tj. od 5 sierpnia 1998 r., stanowisko referenta d/s administracyjno-gospodarczych, na którym zatrudniono nowego pracownika. Od 5 sierpnia 1998 r. obowiązuje w Hotelu Garnizonowym nowa struktura organizacyjna, w której przewidziane jest stanowisko kierownika hotelu i internatu, zastępcy kierownika, referenta d/s ekonomicznych i referenta d/s ekonomiczno-gospodarczych. Zakres czynności zastępcy kierownika hotelu jest zbliżony do zakresu czynności wykonywanych przez powoda. W okresie zatrudnienia powoda nie istniało stanowisko zastępcy kierownika hotelu i czynności te nieformalnie wykonywał powód jako referent. Sąd Rejonowy uznał, że Wojskowa Agencja Mieszkaniowa-Oddział Terenowy w L. jest następcą prawnym Garnizonowej Administracji Mieszkaniowej w L. Powód był członkiem zarządu zakładowej organizacji związkowej, a ta nie wyraziła zgody na wypowiedzenie mu umowy o pracę. W wypowiedzeniu nie podano w sposób konkretny jego przyczyny, a jedynie odwołano się do przepisu ustawy. Zdaniem Sądu Rejonowego, pracownicy "rozformowanego" GAM "powinni być przejęci" przez stronę pozwaną na podstawie art. 23¹ KP. W terminologii prawniczej nie występuje pojęcie "rozformowania". Jest to, zdaniem Sądu, przekształcenie pracodawcy prowadzące to do przejęcia pracowników.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie wyrokiem z dnia 22 kwietnia 1999 r. [...] oddalił apelację strony pozwanej. Zdaniem tego Sądu, strona pozwana przejęła "agendy" Garnizonowej Administracji Mieszkań i kontynuuje

jej działalność. Hotel Garnizonowy, w którym był zatrudniony powód, nadal funkcjonuje w strukturach strony pozwanej. Zdaniem Sądu drugiej instancji, nie nastąpiła likwidacja pracodawcy, lecz przejęcie zakładu pracy przez stronę pozwaną. Powód stał się więc jej pracownikiem. Jego roszczenie jest uzasadnione, gdyż przy wypowiedzeniu umowy o pracę naruszono art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.). Do powoda nie można stosować art. 45 § 2 KP, gdyż prowadziłoby to do pozbawienia go szczególnej ochrony.

Kasację od tego wyroku wniosła strona pozwana. Zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 23 § 2 KP (powinno być 23¹ KP), art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych oraz art. 6 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. przez przyjęcie, że miała miejsce reorganizacja, tj. przejście zakładu pracy na innego pracodawcę, a nie likwidacja zakładu pracy w rozumieniu art. 41 § 1 KP (powinno być art. 41¹ § 1 KP). Strona pozwana zarzuciła też naruszenie art. 8 - 10, 14 i 15 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 86, poz. 433 ze zm.) w związku z art. 41 KP (powinno być 41¹ KP), przez pominięcie ustawy kształtującej ustrój Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, z której wynika całkowita odrębność organizacyjna strony pozwanej od zlikwidowanej Garnizonowej Administracji Mieszkań i jej jednostek nadrzędnych, a w szczególności od Krakowskiego Okręgu Wojskowego oraz to, że strona pozwana nie przejęła zobowiązań dotyczących pracowników po zlikwidowanej GAM, bowiem na mocy art. 14 i 15 ustawy w związku z powstaniem WAM miała miejsce sukcesja singularna, a nie uniwersalna. W uzasadnieniu kasacji strona pozwana wywiodła w szczególności, że Wojskowa Agencja Mieszkaniowa jest państwową jednostką organizacyjną, posiadającą osobowość prawną. Zgodnie z art. 14 i następnymi ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP, WAM jest sukcesorem singularnym, tj. następcą prawnym, któremu ustawodawca przekazał do przejęcia ściśle określone prawa i obowiązki związane z konkretnym mieniem Skarbu Państwa. Powyższe oznacza, że problemy dotychczasowych zarządców mienia, dotyczące stosunków pracy z pracownikami GAM w związku z rozwiązywaniem umów o pracę, nie obciążają Agencji. Ustawodawca nie stworzył ciągłości jednostek organizacyjnych poprzez przekształcenie istniejącej struktury organizacyjnej w Agencję, dopuszczając tym samym do likwidacji dotychczasowych jednostek zajmujących się zarządaniem mienia. O całkowitej likwidacji GAM świadczą dowody zgromadzone w sprawie. Należy więc przyjąć, że nastąpiła całkowita likwidacja Garnizonowych Administracji Mieszkań. Z art. 41 § 1 KP (powinno być

41¹ § 1 KP) wynika natomiast, że w razie ogłoszenia likwidacji zakładu pracy nie stosuje się przepisów szczególnych dotyczących ochrony pracowników przed wypowiedzeniem lub rozwiązaniem umowy o pracę. W związku z tym, zdaniem strony pozwanej, Garnizonowa Administracja Mieszkań, której pozwana nie jest następcą prawnym w zakresie spraw związanych ze stosunkami pracy, wypowiadając powodowi umowę o pracę, nie naruszyła przepisów o wypowiedzaniu umów o pracę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Strona pozwana ma rację w zakresie, w którym twierdzi, że analiza art. 8 - 10, 14 i 15 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 86, poz. 433 ze zm.) prowadzi do wniosku, iż Wojskowa Agencja Mieszkaniowa nie jest ogólnym następcą prawnym Garnizonowych Administracji Mieszkań. Jednakże wcale to nie uzasadnia stwierdzenia, że do pracowników zatrudnionych w GAM nie miał zastosowania art. 23¹ KP. Przepis ten bowiem reguluje przejęcie zakładu pracy lub jego części w znaczeniu przedmiotowym przez inny podmiot. Przejęcie pracowników i ewentualnych roszczeń (obowiązków) związanych z takim przejęciem jest skutkiem przejęcia zakładu pracy. Przepisy ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. nie są więc przepisami szczególnymi w stosunku do art. 23¹ KP, gdyż inny jest zakres ich regulacji. Sądy prawidłowo uznały, że zostały spełnione przesłanki zastosowania względem powoda art. 23¹ § 1 KP. Wojskowa Agencja Mieszkaniowa przejęła bowiem wydzieloną część zakładu pracy, stanowiącą określony kompleks majątkowy, zorganizowany w sposób pozwalający na świadczenie pracy (placówkę zatrudnienia - w konkretnym przypadku chodziło o hotel). Przejęła też określone zadania poprzedniego pracodawcy powoda. Wystąpiły więc przesłanki zastosowania art. 23¹ § 1 KP, a więc uznania, że powód z mocy prawa stał się pracownikiem strony pozwanej i to bez względu na porozumienie, jakie w tym zakresie zawarli pracodawcy. Strona pozwana niesłusznie twierdzi, że jeżeli doszło do likwidacji podmiotu dotychczas zatrudniającego pracowników, to nie jest możliwe stosowanie art. 23¹ KP. Problemem tym Sąd Najwyższy zajmował się już kilkakrotnie. Należy w tym zakresie zwłaszcza wskazać na wyrok z dnia 10 września 1998 r., I PKN 310/98 (OSNAPiUS 1999 r. nr 19, poz. 614), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że przepis art. 23¹ KP nie ustanawia wyjątku od zasady wyrażonej w art. 41¹ § 1 KP. Inaczej mówiąc, może nastąpić likwidacja podmiotu zatrudniającego i równoczesne

przejęcie zakładu pracy w znaczeniu przedmiotowym przez inny podmiot. Wówczas występuje sytuacja z art. 41¹ § 1 KP (w tym zakresie strona pozwana ma rację), a więc wyłączona jest szczególna ochrona trwałości stosunku pracy. Słusznie więc strona pozwana twierdzi, że wypowiedzenie powodowi umowy o pracę przez poprzedniego pracodawcę zostało dokonane bez naruszenia art. 32 ustawy o związkach zawodowych, gdyż następowała jego likwidacja i zgoda zarządu zakładowej organizacji związkowej nie była wówczas potrzebna. Jednakże strona pozwana nie dostrzega, że okres wypowiedzenia umowy o pracę nie upłynął przed dniem przejęcia powoda przez nowego pracodawcę (1 stycznia 1996 r.). Inaczej mówiąc, powód został przejęty przez stronę pozwaną w okresie biegnącego wypowiedzenia umowy o pracę (por. wyrok z dnia 13 maja 1998 r., I PKN 101/98, OSNAPiUS 1999 r. nr 10, poz. 332, według którego przejęcie części zakładu pracy w trybie art. 23¹ § 1 KP w okresie wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę powoduje, że nowy pracodawca, wstępując z mocy prawa w uprawnienia i obowiązki poprzedniego pracodawcy, jest związany wypowiedzeniem umowy o pracę, jeżeli nie dokona czynności zmierzających do jego cofnięcia przed datą rozwiązania stosunku pracy). Po przejęciu powoda przez stronę pozwaną niejako odżyła szczególna jego ochrona przed rozwiązaniem umowy o pracę (por. uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 29 października 1992 r., I PZP 52/92, OSNCP 1993 r. z. 4, poz. 48). Przepis art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych chroni bowiem nie tylko przed wypowiedzeniem, ale także przed rozwiązaniem umowy o pracę. Słusznie więc Sady uznały, że rozwiązanie umowy o pracę z powodem w dniu 29 lutego 1996 r. (a więc już po przejęciu go przez stronę pozwaną) nastąpiło z naruszeniem art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych.

Z tych względów należało uznać, że kasacja nie powołuje się na usprawiedliwione podstawy i podlega oddaleniu z mocy art. 393¹² KPC.

=====